

Maataloustuotteiden tuottajahinnat

Maatilan taloudellinen koko

Yksityismetsistä ostetun puun hinta

Teollisuuden raakapuun hinta

Energiapuun kauppa

Yksityismetsätalouden kannattavuus

Kalan tuottajahinnat

Tietoja luonnonvarataloudesta

Hintatilastot 2015

Julkaistu 3.6.2015

Hintatilastoja monipuolisesti

Luonnonvarakeskuksessa yhdistyy alan tilastointi ja tutkimus. Luken tilastot seuraavat biotalouden merkitystä Suomen kansantaloudessa. Hintatilastot 2015 on Luken tilastojen ensimmäinen yhteisjulkaisu, joka kokoaa tilastotiedot hinnoista sekä hintarakenteiden vaikuttavista tekijöistä. Tutkijoiden mielenkiintoiset analyysit johdattavat lukijan ruoka- ja luonnonvaratalouden hyödykkeiden hintakehitykseen ja markkinoiden dynamiikkaan.

Julkaisun suunnittelusta, analyyseista ja toteutuksesta ovat vastanneet projektipäällikkö Sanna Kettusen ja tilastopäällikkö Martti Aarnen johdolla Luken tilastotutkijat: Sirpa Karppinen, Jaana Kyyrä, Aarre Peltola, Jukka Torvelainen, Esa Uotila, Eija Nylander, Leena Forsman ja Pentti Moilanen. Julkaisun taiton on suunnitellut ja toteuttanut Irene Murtovaara. Kiitokset tekijöille mielenkiintoisesta Luonnonvaratalouden tilastokatsauksesta!

Helsingissä 3.6.2015

Johanna Laiho-Kauranne
tilastojohtaja

Jotta e-julkaisu olisi mahdollisimman informatiivinen, olemme panostaneet kuviin ja graafeihin.

Laajat taulukot ja aikasarjat löytyvät niitä tarvitseville linkkien takaa tilastojen kotisivuilta. Lisäksi julkaisusta löytyy linkkejä muihin Luken tuottamiin tilastoihin ja muiden tilastotuottajien lähteisiin.

Kuulemme mielellämme näkemyksiäsi Hintatilastojen e-julkaisusta ja Luken tilastopalveluista!

Maataloustuotteiden tuottajahinnat

Maataloustuotteiden tuottajahinnat -tilasto seuraa maanviljelijöiden maataloustuotteista saamia hintoja ilman arvonlisäveroa. Taloudelliselta arvoltaan merkittävimmät maatilalta eteenpäin myytävät maataloustuotteet ovat maito, liha, kananmunat, viljat, rypsi ja rapsi sekä ruokaperuna. Näiden tuotteiden hintoja seurataan koko maan tasolla kuukausittain sekä vuosittain.

Tilastossa seurataan noin 50 erilaista hintatietoa tilastoitavista tuotteista. Tilaston avulla voidaan seurata maataloustuotteiden hintatasoja ja niiden vaihteluja. Yhdessä maatalouden tuotantotilastojen kanssa hintatilasto luo kuvaa maataloustuotteiden markkinoiden tilanteesta ja kehityksestä.

Hinta mitataan markkinaketjun ensimmäisestä vaiheesta mahdollisimman lähellä maatilaa. Maidon, lihan ja kananmunien tuottajahinta on puhdas tilahinta. Se ei sisällä kuljetusta maatilalta eteenpäin. Viljan, rypsin ja rapsin tuottajahinta on hinta ensimmäiseen vastaanottopisteeseen toimitettuna ja ruokaperunan tuottajahinta on hinta pakkaamolle toimitettuna.

Lue lisää:

Maataloustuotteiden tuottajahinnat

<http://stat.luke.fi/maataloustuotteiden-tuottajahinnat>

Kotieläintuotantomäärät

http://stat.luke.fi/eläintuotanto_fi

Maidon tuottajahinnat

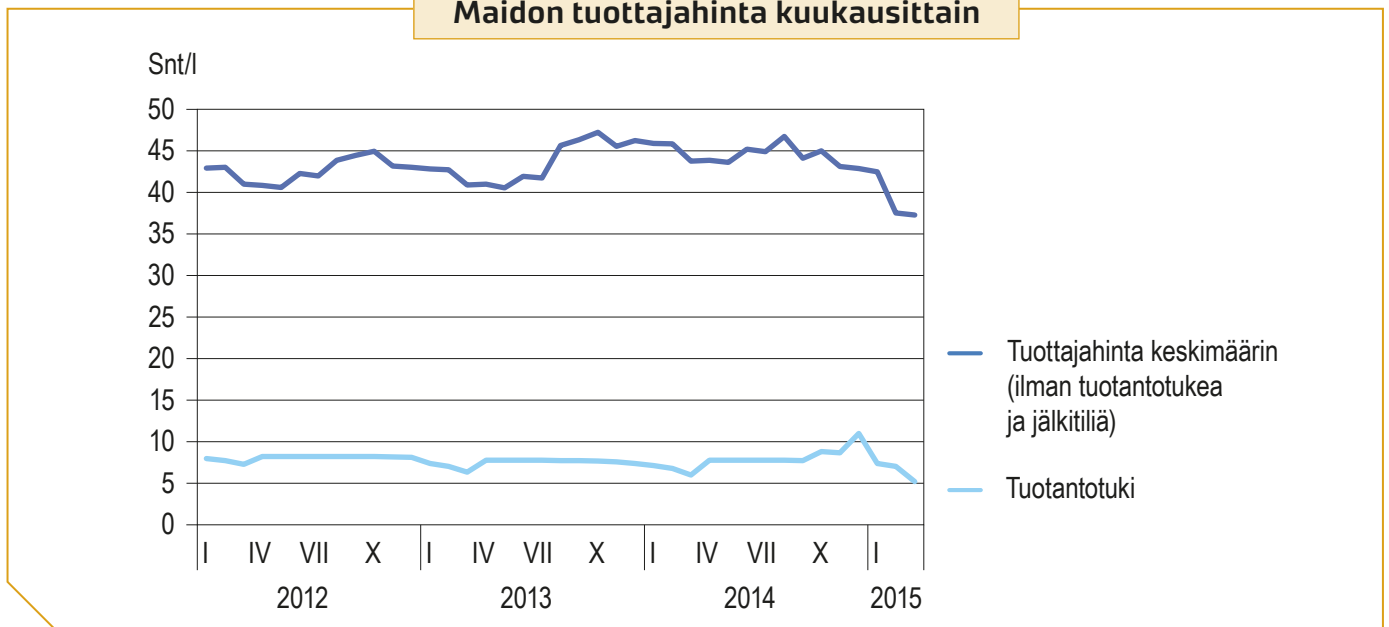
Maidontuottajien saama hinta meijereille toimitetusta maidosta perustuu useisiin tekijöihin: meijerien tilityshintaan vaikuttavat muun muassa maidon rasva- ja valkuaispitoisuus, maidon laatu sekä kausihinnoittelu. Lisäksi maidontuottajille voidaan maksaa jälkitiliä ja tuotantotukea.

Keskimääräinen maidon tuottajahinta lasketaan jakamalla meijerien maksama rahasumma tuottajilta vastaanotetulla maitomäärällä. Keskimääräinen hinta tilastoidaan kuukausittain sekä vuosittain. Lisäksi tilastoidaan meijerien ilmoittamat laatuluokkien mukaiset hinnat sekä rasva- ja valkuaiskymmenysten hinnat kuukausittain ja vuosittain. Jälkitilitiedot kerätään vuosittain.

Tuottajahinta vaihtelee kuukausittain maidon kausihinnoittelun vuoksi. Maidon hinta oli alkuvuodesta 2014 edellisvuosia korkeammalla, mutta lähti loppuvuodesta laskemaan. Tammikuussa 2014 keskimääräinen hinta oli 45,89 senttiä litralta, joulukuussa 42,84 senttiä litralta ja maaliskuussa 2015 se oli 37,25 senttiä litralta. Luvut eivät sisällä jälkitilejä eivätkä maidon tuotantotukia.

Maidon hinnan laskua kompensoitiin loppuvuodesta 2014 isommalla tuotantotuella. Tammi-syyskuussa 2014 tuotantotuki oli alle kahdeksan senttiä litralta. Loka-marraskuussa tuotantotuki oli vajaa yhdeksän senttiä litralta ja joulukuussa se oli noin 11 senttiä litralta. Tammikuussa 2015 tuotantotukea maksettiin taas noin seitsemän senttiä litralta.

Maidon tuottajahinta kuukausittain

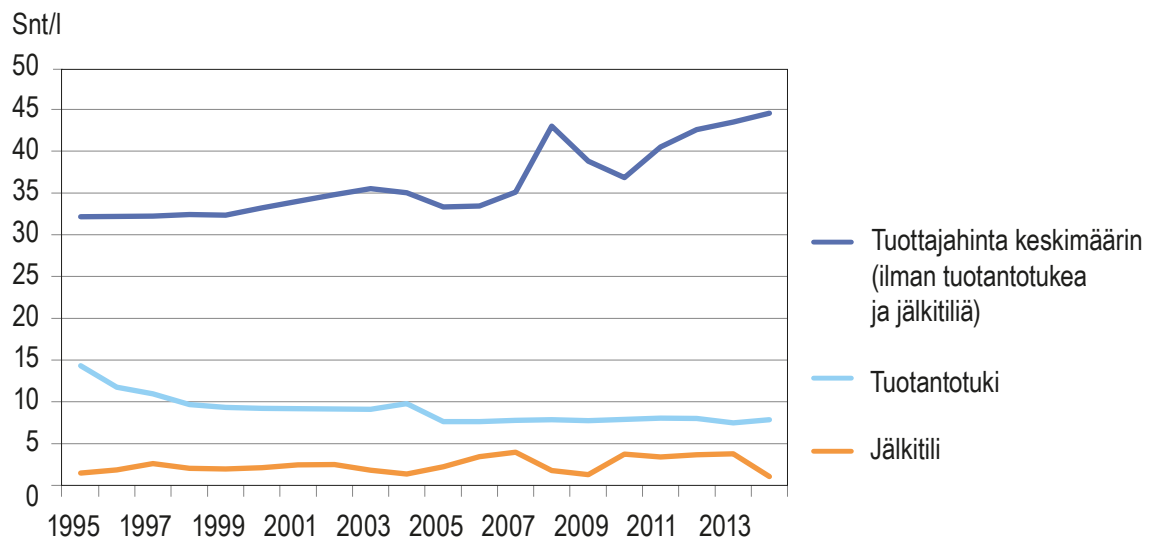

Vuositasen keskimääräinen maidon tuottajahinta on noussut vuodesta 2010, vaikka meijerien vastaanottamassa maitomäärässä ei ole tapahtunut isoja muutoksia. Vuonna 2014 maidon keskimääräinen tuottajahinta oli 44,55 senttiä litralta, eli kaksi prosenttia edellisvuotta korkeampi ja 21 prosenttia korkeampi kuin vuonna 2010. Luku ei sisällä jälkitilejä eikä maidon tuotantotukia.

Meijerit maksoivat maidontuottajille jälkitiliä vuoden 2014 maidontuotannosta keskimäärin 1,05 senttiä litralta, mikä on alle kolmasosa edellisen vuoden jälkitilistä. Neljänä edellisenä vuonna jälkitiliä maksettiin yli kolme senttiä litralta. Vuonna 2014 tuotantotukea maksettiin 7,88 senttiä litralta. Määrä on viisi prosenttia edellisvuotta enemmän, mutta kaksi prosenttia vähemmän kuin vuonna 2012.

Maidon tuottajahinta vuosittain

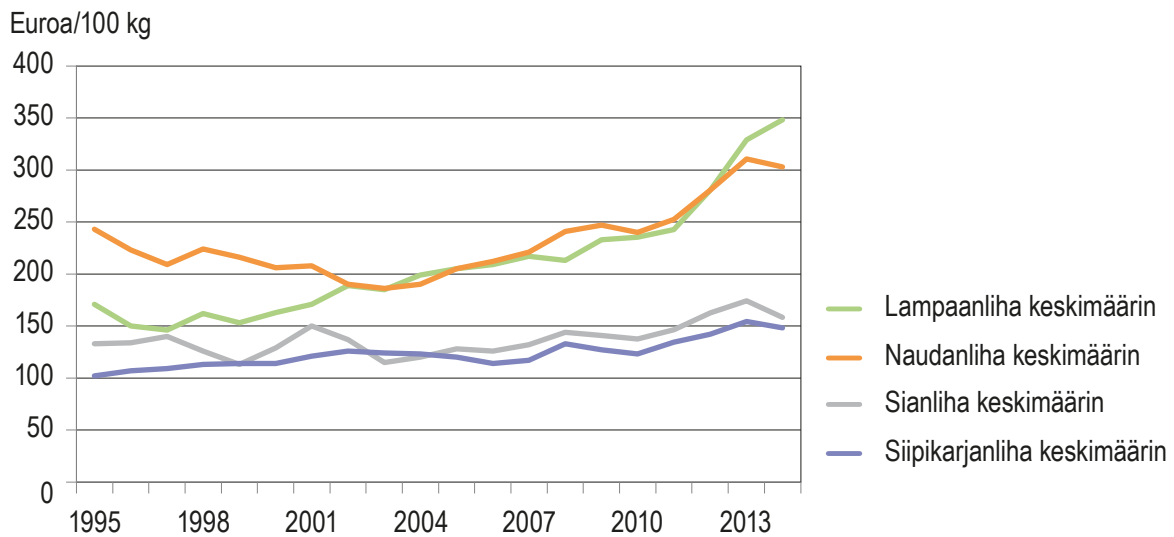

Lihan tuottajahinnat

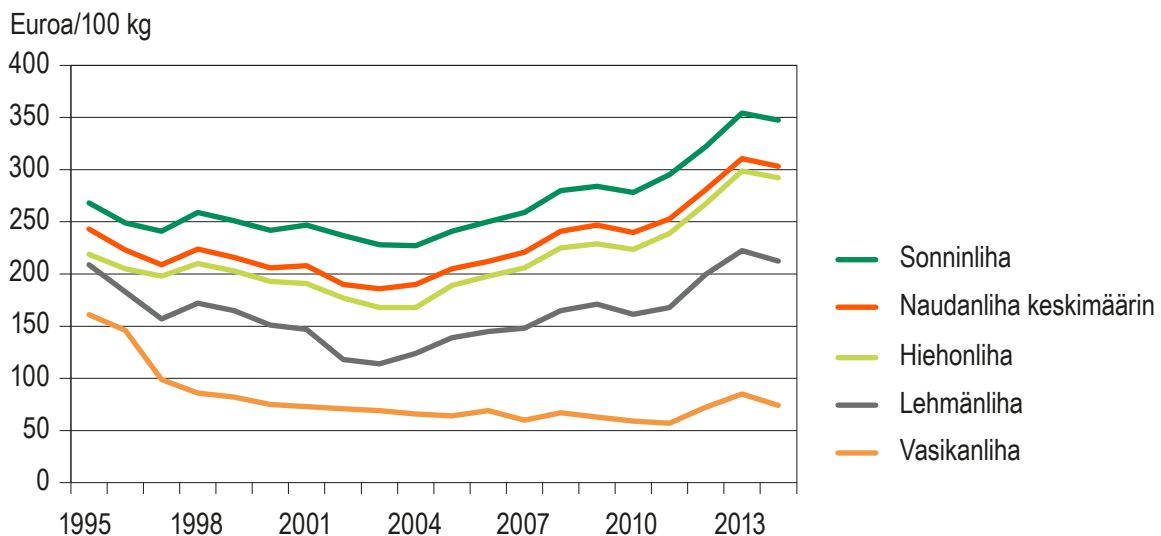
Lihantuottajien saamat keskimääräiset hinnat lasketaan teurastamoiden maksamista lihatilityksistä. Teurastamoilta kerätään kuukausittain tietoja teurastettujen eläinten ruhojen kilomääristä sekä niistä tuottajille maksetuista euromääristä. Keskihinnat lasketaan ruhojen kilomäärillä painotettuina keskiarvoina. Tuottajahinnat tilastoidaan eläinlajeittain kuukausittain sekä vuosittain.

Kaikkien lihalaatujen keskimääräiset tuottajahinnat ovat vahvistuneet melko tasaisesti viimeisen kymmenen vuoden ajan, mutta vuonna 2014 hinnat kääntyivät lampaanlihaa lukuun ottamatta laskuun. Tuottajalle maksettiin naudanlihasta vuonna 2014 keskimäärin 303 euroa sadalta kilolta, mikä oli kaksi prosenttia edellisvuotta vähemmän. Sonninlihasta maksettiin tuottajille keskimääräistä enemmän, 347 euroa per sata kiloa, mikä on kaksi prosenttia vähemmän.

Lihan tuottajahinta vuosittain

Eri lihalaatujen tuottajahinta vuosittain

män kuin edellisenä vuonna. Muista lihalaaduista maksettiin keskihintaa vähemmän: hiehonlihasta 292 euroa, lehmänlihasta 212 euroa, mullinlihasta 115 euroa ja vasikanlihasta 74 euroa sadalta kilolta. Lihasiasta maksettiin yhdeksän prosenttia edellisvuotta vähemmän eli 162 euroa sadalta kilolta. Karjun- ja emakonlihasta maksettiin huomattavasti vähemmän: karjunlihasta 110 euroa ja emakonlihasta 85 euroa sadalta kilolta. Broilerinlihan tuottajahinta laski vuonna 2014 lähes neljällä prosentilla 146 euroon sadalta kilolta. Karitsanlihasta maksettiin tuottajalle 401 euroa sadalta kilolta eli lähes kolme prosenttia edellisvuotta enemmän.

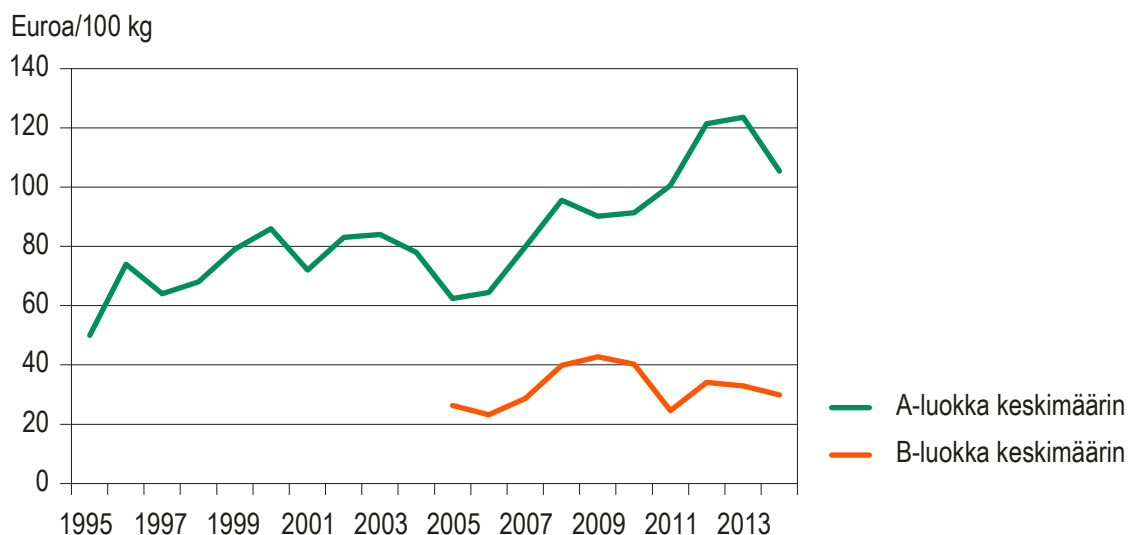

Kananmunien tuottajahinnat

Kananmunien keskimääräiset tuottajahinnat lasketaan kananmunapakkaamoilta kerätyistä tiedoista. Kananmunapakkaamoilta kerätään kuukausittain tiedot niiden tuottajilta ostamista kilomääristä sekä niistä tuottajille maksetuista euromääristä. Keskihinnat lasketaan kilomäärillä painotettuina keskiarvoina. Tuottajahinnat tilastoidaan laatuluokittain kuukausittain sekä vuosittain.

Vuositasolla tarkasteltaessa keskimääräinen A-luokan kananmunien tuottajahinta vuonna 2014 oli 105 euroa sadalta kilolta. Hinta laski edellisestä vuodesta 15 prosenttia. Tuotantotavoittain tarkasteltuna tuottaja sai lattia- ja ulkokanojen munista 105 euroa sadalta kilolta ja häkkikanojen munista 95 euroa sadalta kilolta. Lattia- ja ulkokanaloiden kananmunatuotanto on tasaisesti lisääntynyt kymmenen vuoden aikana ja eroa tuottajahinnoissa on 11 prosenttia. Luomumunien tuottajahinta laski toista vuotta peräkkäin. Tuottaja sai luomumunista keskimäärin 246 euroa sadalta kilolta, mikä oli 12 prosenttia edellisvuotta vähemmän.

Kananmunien tuottajahinta

Viljan tuottajahinnat

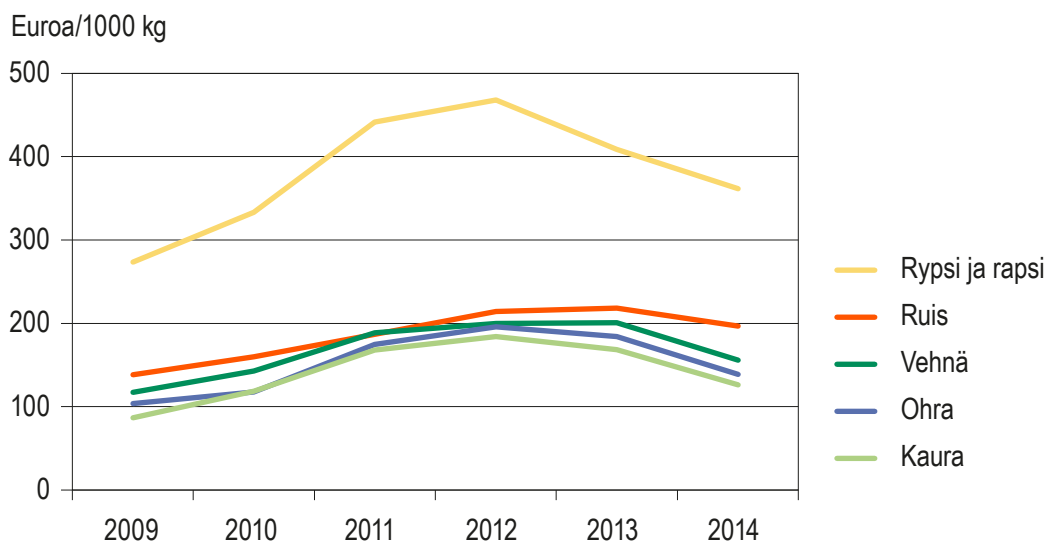
Viljan sekä rypsin ja rapsin tilastoitu tuottajahinta on hinta ensimmäiseen vastaanottopisteeseen toimitettuna. Viljaa maataloilta ostavilta yrityksiltä kerätään kuukausittain tiedot niiden viljelijöille tilittämästä perushinnasta sekä laatu korjatusta hinnasta. Keskihinnat lasketaan kilomäärillä painotettuina keskiarvoina. Tuottajahinnat tilastoidaan kuukausittain ja vuosittain.

Viljan hinta vaihtelee kuukausittain. Vuositasolla tarkasteltaessa vuonna 2014 viljojen tuottajahinnat alenivat keskimäärin yli 20 prosenttia edellisvuodesta, paitsi rukiin tuottajahinta laski vain 10 prosenttia.

Ennen vuotta 2014 viljojen tuottajahinnat nousivat pidemmän aikaa.

Vuonna 2014 tuottajalle maksettiin peruslaatuista leipävehnää keskimäärin 167 euroa ja rehuvehnää 142 euroa tuhannelta kilolta. Leipävehnän hinta oli 17 prosenttia ja rehuvehnän hinta 30 prosenttia alaisempi kuin edellisenä vuonna. Mallasohran keskihinta oli 159, rehuohran 133 ja kauran 126 euroa tuhannelta kilolta. Kaikki olivat noin neljänneksen edellisvuotta alaisempia. Rukiin tuottajahinta oli 197 euroa tuhannelta kilolta.

Viljan ja rypsin perushinnat vuosittain

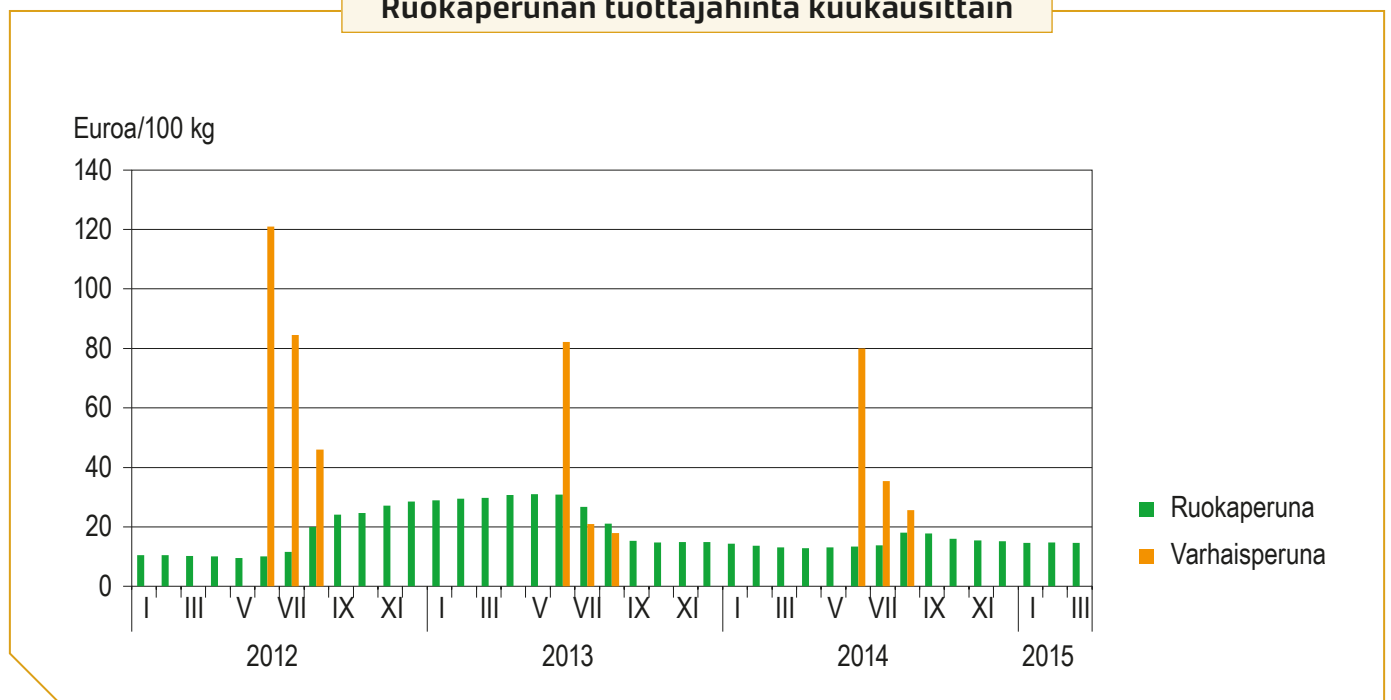
Ruokaperunan tuottajahinnat

Ruokaperunan tilastoitu tuottajahinta on hinta pakkaamolle toimitettuna eli hinta sisältää kuljetuksen maatilalta perunapakkaamolle. Tiedot kerätään kuukausittain perunapakkaamoilta, jotka ostavat viljelijöiltä ruokaperunaa tai varhaisperunaa. Keskihinnat lasketaan kilomäärillä painotettuina keskiarvoina. Tuottajahinnat tilastoidaan kuukausittain sekä vuosittain.

Ruokaperunan hintavaihtelu vuonna 2014 vuodenajan mukaan oli tasaisempaa kuin kahtena edellisenä vuonna. Vuositasolla laskettuna ruokaperunan tuottajahinta oli 15 euroa sadalta kilolta.

Ruokaperunan tuottajahinta kuukausittain

Maatilan kokoa voidaan mitata monin tavoin

Perinteisesti maatilan kokoa on arvioitu hehtaarien tai eläinmäärän perusteella. Viime vuonna maatilat ja puutarhayritykset yhdistettiin samaan rekisteriin, jonka nimeksi tuli maatalous- ja puutarhayritysrekisteri. Uusi rekisteri sisältää kaikki maatilat ja puutarhayritykset. Tilat ovat keskenään hyvin erilaisia tuotannoltaan ja pinta-alaltaan.

Tilan koon määrittäminen esimerkiksi ainoastaan hehtaarien perusteella ei ole järkevää, sillä hehtaari porkkanaa tai sipulia on aivan eri asia kuin hehtaari kauraa tai ohraa. Lisäksi kasvihuoneet ovat oma lukunsa. Niissä tuotantoalat mitataan neliöissä. Koska näin erilaisia tiloja on samassa rekisterissä, niin tarvittiin uusia tapoja mitata tilan kokoa. Yksi tällainen tapa on EU:ssa käytössä oleva tilan taloudellista tuottoa mittaava standardituotos.

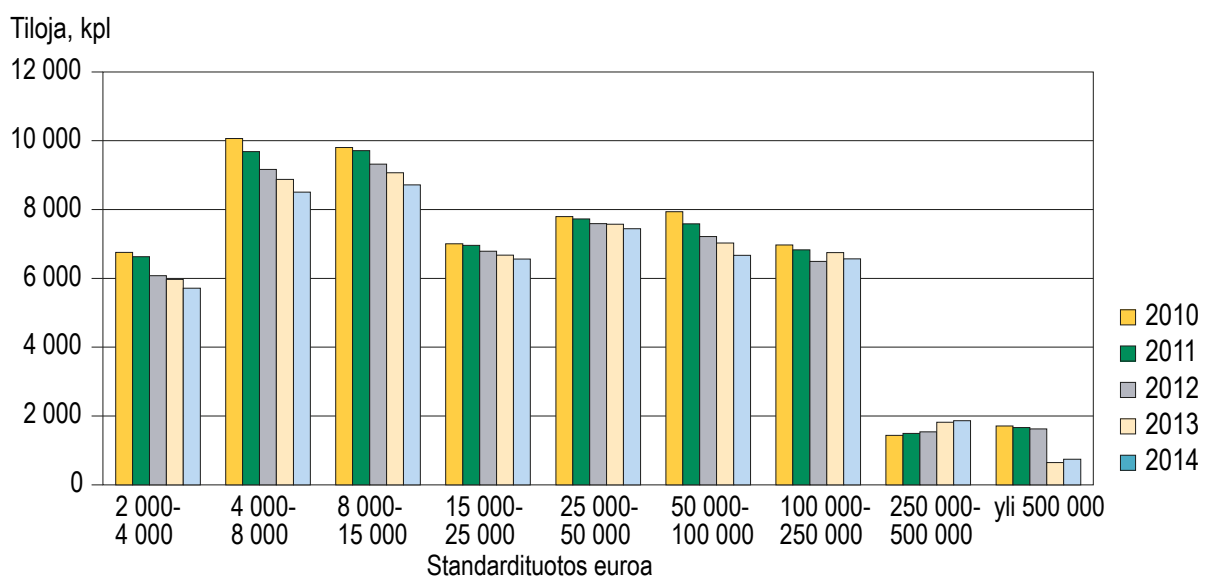

Standardituotos on uusi tapa mitata tilan kokoa

Standardituotos (Standard Output, SO) on maataloustuotteelle saatava keskimääräinen tuotto euroa per hehtaari tai euroa per kotieläin tilahinnoin lasketuna. Standardituotoksen laskemisessa hintoina käytetään viiden vuoden keskiarvoja. Standardituotos ei huomioi tukia, koska EU:n maatalouspolitiikassa tuet on irrotettu tuotannosta eikä tukia voida kohdistaa tuotteelle. Näin ollen tukipolitiikan muutokset eivät vaikuta standardituotokseen.

Käytännössä esimerkiksi viljan standardituotos lasketaan kertomalla keskimääräinen satotaso viiden vuoden keskimääräisellä hinnalla. Vastaava laskutoimitus tehdään kaikille tilan kasveille ja eläimille ja näin saadaan tilan standardituotos. Standardituotos on laskennallinen arvo, joka kertoo suuntaa antavasti tilan tuottamien tuotteiden arvosta. Huomionarvoista kuitenkin on, että sillä ei ole mitään tekemistä tilan kannattavuuden kanssa.

Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä standardituotoksen mukaan 2010 - 2014

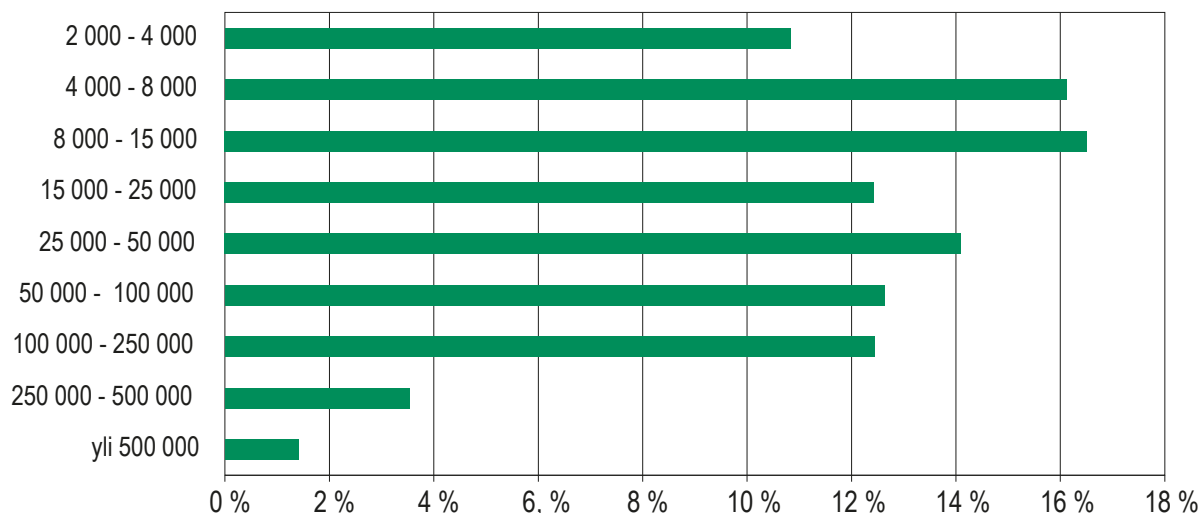

Standardituotos tuo tilojen vertailuun uuden näkökulman. Laskelma muuttaa tilan tuotteet euroiksi. Tuloksena on yksi luku, jonka perusteella vertailua on helppo tehdä. Myös muita tapoja verrata tiloja tarvitaan edelleen, mutta standardituotoksen tuoma taloudellinen näkökulma on erittäin tärkeä maatalojen ja puutarhayritysten koon mittari.

Maatalous ja puutarhayritysten suhteellinen jakautuminen standardituotoksen mukaan 2014

Standardituotos, euroa

Maataloustuotteiden tuottajahinnat lampaanlihaa lukuun ottamatta olivat vuonna 2014 edellisvuotta alhaisemmat.

Yksityismetsistä ostetun puun hinnat

Puun hintoja tilastoidaan yksityismetsistä peräisin olevasta teollisuuden raaka-aineeksi ostetusta puusta ja energian tuotantoon menevästä energiapuusta. Näistä energiapuun hintatietoja käsittelevä neljännesvuosittainen tilastointi on aloitettu vuonna 2014. Teollisuuspuun kauppa on sen sijaan tilastoitu jo yli 50 vuotta. Puuta jalostava teollisuus ja energiantuotanto kilpailevat osittain samasta raaka-aineesta.

Puun myyntitulot ovat keskeisin yksityismetsätalouden kannattavuuteen vaikuttava tekijä. Suhdanteet heiluttavat sekä puun kysyntää että siitä saatavaa hintaa, mikä näkyy selvästi yksityismetsätalouden kannattavuustilastoissa.

Puumarkkinoiden tilastotiedot kiinnostavat

Yksityismetsistä ostetun puun hintatiedot ovat perinteisesti olleet kiinnostavinta metsäsektorin tilastotietoa. Kuten missä tahansa kaupankäynnissä, myös puukaupassa osto- ja myyntipäätöksiä voitelee ajantasainen ja oikea tieto markkinoiden tilasta: kysynnästä, tarjonnasta ja hinnoista.

Teollisuuden käyttöön ostettu raakapuu

Puukaupasta tilastoidaan sekä ostomääriä että puun hintoja. Ostomäärät ennakoivat tulevia hakkuita, mutta kaikki ostettu puu ei kuitenkaan tilastoidu puukauppavaiheessa. Vasta kun puu hakataan metsästä, saadaan selville lopulliset kaupan kohteena olleet määrät, sillä hakkuutilasto kattaa kaiken teollisuuden käyttöön hakatun puun.

Teollisuuspuuta ostettiin yksityismetsistä 34 miljoonaa kuutiometriä

Puukauppamäärille on tyypillistä voimakas kuukausittainen ja vuosien välinen vaihtelu. Esimerkiksi viime vuonna kuukausittaiset puun ostot liikkuvat puolentoista ja hieman yli neljän miljoonan kuutiometrin välillä.

Vuonna 2014 teollisuuspuuta ostettiin yksityismetsistä 34,0 miljoonaa kuutiometriä. Tieto perustuu puukaupoista tehtyihin sopimuksiin, joista tilastoon kirjautuu noin 90 prosenttia. Kun puu myöhemmin hakataan metsästä, hakkuissa kertynyt määrä on suurempi kuin puukauppatilaston mukainen määrä.

Valtaosa leimikoista myydään pystykaupalla

Puukauppaa tehdään kahdella eri kauppataavalla. Pystykaupoissa puun ostaja huolehtii puun hakkuusta ja kuljetuksesta tienvarsivarastoon. Hankintakaupoissa korjuuseen liittyvät toimenpiteet kustannuksineen ovat puun myyjän harteilla. Metsäteollisuus ostaa yli neljä viidesosaa yksityismetsien puusta pystykaupoilla (27,7 miljoonaa kuutiometriä vuonna 2014). Hankintakaupoista puuta tuli vain kuusi miljoonaa kuutiometriä.

Puutavaraa ostetaan erityyppisistä leimikoista. Vuonna 2014 pystykaupoissa puutavaralajeja kertyi eri hakkuutavoista seuraavasti:

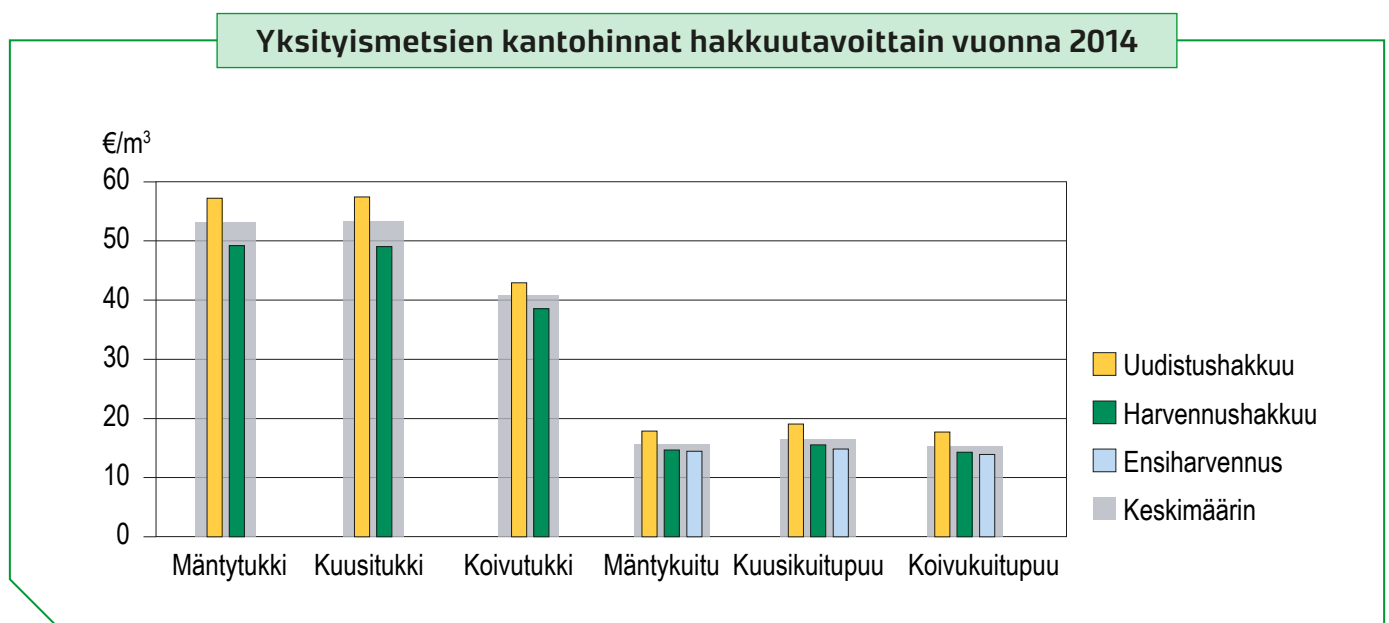
Puutavaralaji	Määrä milj. m ³	Uudistushakkuu %	Harvennushakkuu %	Ensiharvennus %
Kaikki	27,7	71	16	13
Mäntytukki	5,6	83	11	6
Kuusitukki	7,7	91	6	3
Koivutukki	0,6	79	15	6
Mäntykuitupuu	6,5	46	24	30
Kuusikuitupuu	3,5	69	21	9
Koivukuitupuu	2,9	50	24	25

Ostetun puutavaran hintaan vaikuttaa olennaisesti leimikon hakkuutapa. Puutavaralajien hakkuutavoitaisia hintaeroja esitellään yksityismetsien vuoden 2014 keskimääräisiä kantohintoja sisältävässä kuvassa.

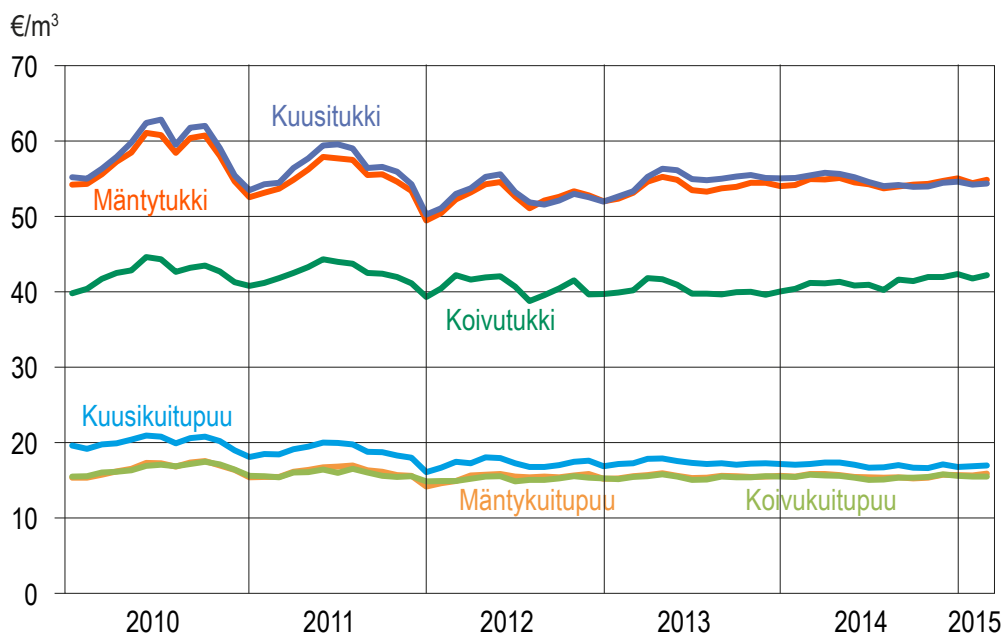
Puun hintakehitystä kuvaavat parhaiten puutavaralajeittaiset kantohinta-aikasarjat. Eniten pystykaupaa käydään kuusitukista ja mäntykuitupuusta. Hankintakaupat painottuvat puolestaan voimakkaasti kuitupuuhun.

Tuoreimmat kantohintojen kuukausisarjat ulottuvat vuoden 2015 maaliskuuhun. Niiden mukaan reaalin kantohintataso on ollut viime aikoina hienoisessa nousussa. Kantohintatason muutoksia lasketaan painottamalla eri puutavaralajien hintoja niillä käydyn kaupan arvolla. Tukkipuutavaralajit painottuvat laskelmassa selvästi kuitupuutavaralajeja enemmän. Kuvassa esitetään kuuden pääpuutavaralajin hintakehitys vuodesta 2010 lähtien.

Alla olevassa kuvasta on nähtävissä yksityismetsien puukaupan reaaliset kantohinnat kuukausittain vuoden 2015 helmikuun rahana.

Yksityismetsien reaaliset kantohinnat

Energiapuun kauppa

Metsähakkeen raaka-aineeksi ostetaan kantoja, latvusmassaa, karsimatonta kokopuuta ja karsittua rankaa. Kannot ja latvusmassa ovat yleensä peräisin teollisuuspuun uudistushakkuualoilta, kokopuu ja ranka nuorista kasvatusmetsistä tai erilaisista puustojen raivauksista. Viime vuosina noin puolet energiapuusta on ollut kokopuuta tai karsittua rankaa, joista rangan osuus on noussut korkeammaksi.

Karsittu ranka on kallein energiapuulaji. Vuonna 2014 sen keskihinta oli pystykaupoissa hieman yli neljä euroa ja hankintakaupoissa lähes 24 euroa kuutiometriltä. Karsimattoman kokopuun vastaavat hinnat jäivät muutaman euron pienemmiksi. Nämä tilastoidut hinnat eivät kuitenkaan sisällä valtion tukea, mitä on saatu suurelle osalle energiaksi hakatus-puusta. Energiapuun korjuutuen suuruus on

ollut koko maassa seitsemän euroa kuutiometrille ja nuoren kasvatusmetsän harvennukseen maksettu hehtaarikohtainen hoitotuki neljästä seitsemään euroa kuutiometrille.

Graafeissa esitetään yksityiskohtaisemmin energia- puulajien hinnat vuonna 2014 tehdyissä pysty- ja hankintakaupoissa.

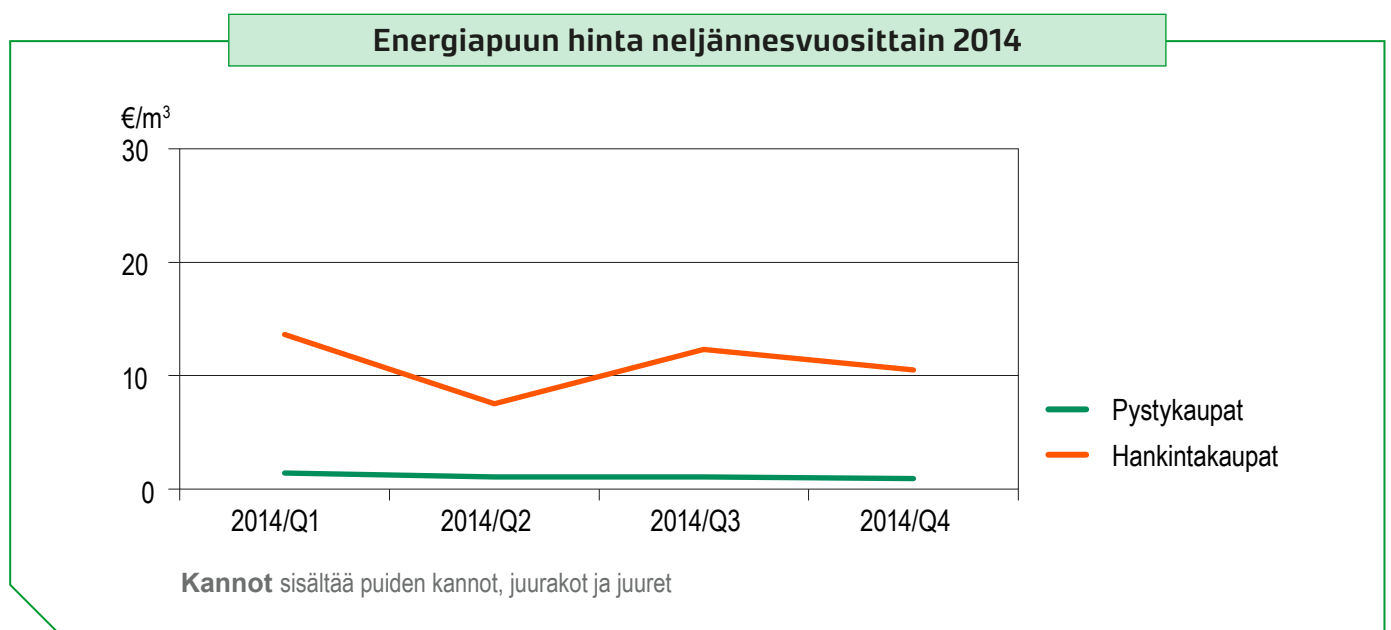
Hintojen alueelliset vaihtelut ovat suuria

Eri energiapuulajien korjuumahdollisuuksissa on selviä maantieteellisiä eroja. Myös vaihtoehtoisten polttoaineiden saatavuus ja hinta vaihtelee. Lisäksi energiapuulla taloudellisesti järkevät kuljetusmatkat ovat melko lyhyitä, joten energiapuun kysyntä ja hinnat vaihtelevat huomattavasti alueittain.

Karsitun rangan pystykaupoissa keskihinta oli Kymi-Savon hinta-alueella hieman yli kaksi euroa ja Keski-Suomessa lähes kolminkertainen. Hankintakaupoissa keskihinta jäi alle 20 euron Savo-Karjalan ja Lapin alueilla, mutta nousi lähes 27 euroon Etelä-Suomessa. Yksittäisten ostajien ja kauppojen välillä erot olivat luonnollisesti vieläkin suurempia.

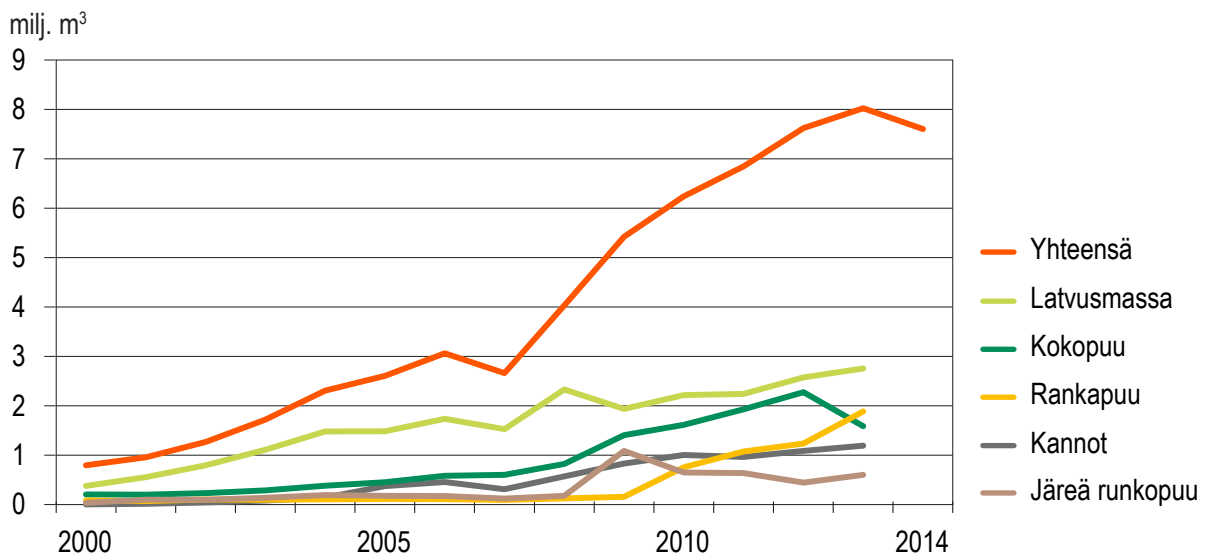
Energiapuu kallistui vuonna 2014

Hankintapuun hinta nousi koko vuoden ajan ja pystykauppapuun hinta vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Hintatason muutoksia ei voida tarkastella pidemmällä ajanjaksolla, koska tilastointi käynnistyi vuoden 2014 alussa.

Metsähakkeen käyttö lämpö- ja voimalaitoksissa 2000 - 2014

Uusi tilasto käyntiin yhteistyössä

Lämpö- ja voimalaitoksilla käytetyn metsähakkeen määrä on kasvanut 2000-luvulla nopeasti. Se saavutti neljä miljoonaa kiintokuutiometriä vuonna 2008 ja kahdeksan miljoonaa kuutiometriä vuonna 2013. Vuonna 2014 käyttö laski hieman.

Metsähake tehdään valtaosin kotimaisista metsistä ostetusta energiapuusta. Viime vuosina raaka-aineksi on käytetty vuosittain myös noin puoli miljoonaa kuutiometriä alun perin teollisuuspuuksi ostettua järeää runkopuuta, ja osa puusta on ulkomaista alkuperää.

Käyttömäärien noustessa kasvoi tarve myös julkiselle hintatilastoinnille, jota silloisen Metsäntutkimuslaitoksen (nykyisen Luonnonvarakeskuksen) tilastoyksikkö ryhtyi valmistelemaan yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Uusi neljännesvuosittainen tilasto käynnistettiin vuoden 2014 alussa.

Vuonna 2014 energiapuuta ostettiin tilaston mukaan lähes neljä miljoonaa kuutiometriä. Tilastoinnin arvioidaan kattavan noin kaksi kolmasosaa metsähakkeen raaka-aineksi ostettavasta kotimaisesta puusta.

Yksityismetsätalouden kannattavuus

Kannattavuustilastot jalostuvat metsätalouden markkinatilastoista. Tilastot voidaan laatia, kun puumarkkinoita kuvaavat perustilastot on ensin tehty. Kannattavuusseurannassa puuntuotannon tulojen laskentaa varten tarvitaan puutavaran hakkuu- ja hintatilastot sekä tiedot puuntuotantoon myönnetystä tuesta. Menojen laskemista varten täytyy olla metsänhoito- ja perusparannustilastojen kustannustiedot.

Bruttokantorahatulotilasto kertoo puutavaran myynnistä saadut tulot

Bruttokantorahatulot ovat vuotuisten hakkuumäärien ja puutavaran hintojen perusteella laskettu arvio metsänomistajien puutavaran myynnistä saamista tuloista. Bruttokantorahatulojen tilasto on pisimpiä metsätalouden aikasarjoja, ja tietoja on julkaistu vuodesta 1958 alkaen. Tilastokeskus laski bruttokantorahatulot vuoteen 2001 asti, minkä jälkeen tulot on laskettu Metsäntutkimuslaitoksessa ja kuluva vuodesta eteenpäin Luonnonvarakeskuksen tilastopalvelu-yksikössä. Vuodesta 2002 alkaen tiedot on jul-

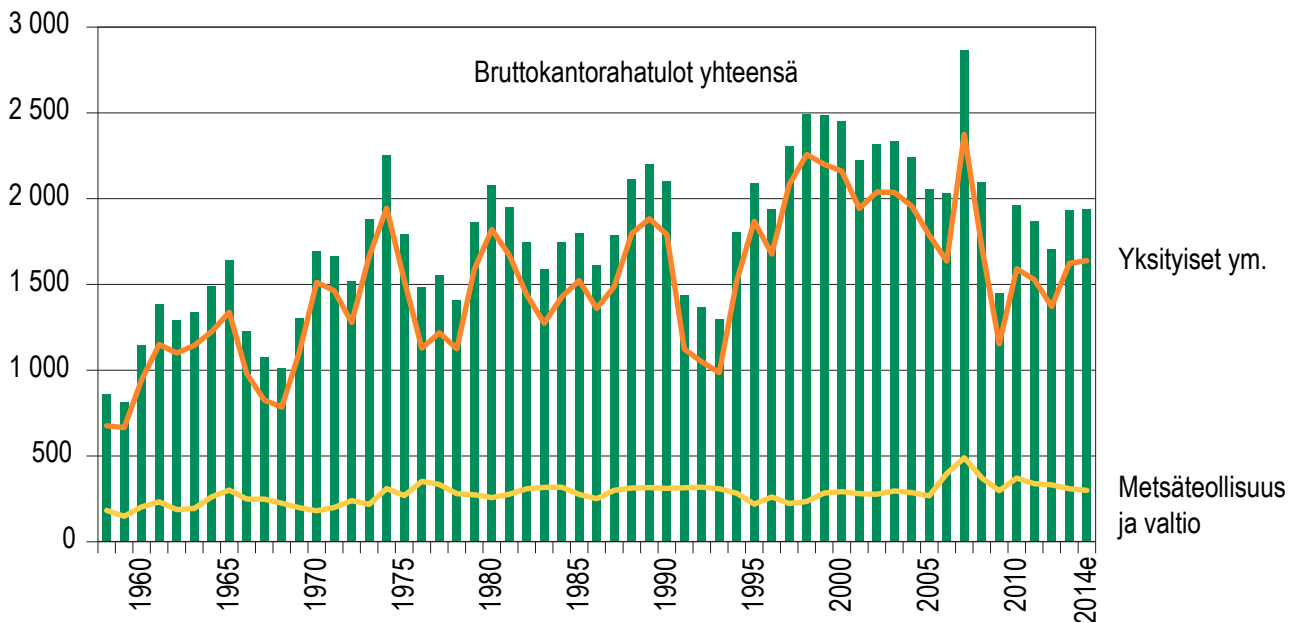
kaistu omistajaryhmittäisen ja alueittaisen jaottelun lisäksi myös puutavaralajeittain. Samalla yksityismetsänomistajien tulot jaoteltiin pysty- ja hankintakauspoista saataviin puunmyyntituloihin sekä metsänomistajien omaan käyttöönsä ottaman puun arvoon. Tietosuojan takia valtion ja metsäteollisuuden tiedot julkaistaan toisiinsa yhdistettyinä.

Kuukausittaisiin hakkuu- ja hintatietoihin perustuva bruttokantorahatulojen ennakkotieto julkaistaan helmi-maaliskuussa ja lopulliset tiedot toukokuussa. Bruttokantorahatuloja käytetään muun muassa kansantalouden tilinpidon laskelmissa ja metsäpolitiikan päätöksenteon tukena.

Yksityismetsänomistajat (mukaan lukien kunnat, seurakunnat, yhteismetsät ja muut kuin metsäteollisuuteen liittyvät säätiöt) saavat yli 80 prosenttia bruttokantorahatuloista. Suhdanteet vaikuttavat voimakkaasti tämän ryhmän bruttokantorahatuloihin.

Bruttokantorahatulot omistajaryhmittäin 1958 - 2014

milj. € vuoden 2014 rahana

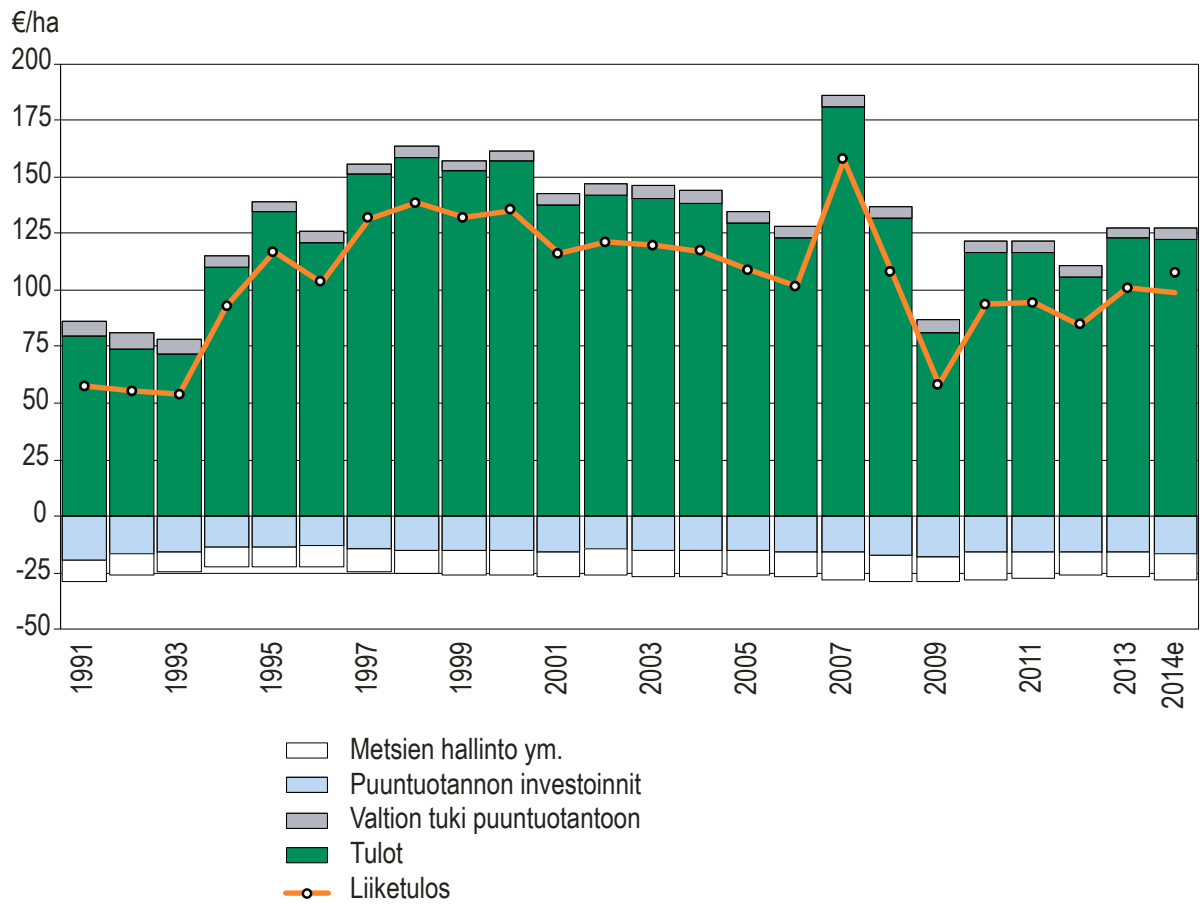
Liiketuloksessa metsätalouden tuloihin yhdistetään menot

Yksityismetsätalouden liiketulos on laskettu vuodesta 1991 alkaen. Tuloista suurimman osan muodostavat bruttokantorahatulot, valtion tuen osuus on vain muutama prosentti. Vuodesta 2008 alkaen tuloissa on mukana myös valtion tuki energiapuun korjuuseen. Puuntuotannon investointikustannukset perustuvat Luonnonvarakeskuksen keräämiin metsänhoito- ja metsänparannustöiden kustannuksiin. Hallinnollisiin kuluihin sisältyy muun muassa metsänhoitomaksu, mutta suuri osa hallinnon menoista perustuu arvioon. Liiketulos esitetään usein suhteutettuna metsämaan pinta-alaan.

Puuntuotannon liiketuloksen ennakkotieto julkaistaan helmi-maaliskuussa ja lopulliset tiedot kesäkuussa. Tietoja käytetään esimerkiksi metsänomistajien neuvonnassa, alueellisissa metsäohjelmissa ja metsäpoliittisen päätöksenteon tukena.

Yksityismetsätalouden tulot, menot ja liiketulos 1991 - 2014

Puuntuotannon tuloista yli 80 prosenttia jää käytettäväksi verojen maksuun sekä sijoitukseen ja kulutukseen.

Kalan tuottajahinnat

Kalan tuottajahinnat -tilastossa esitetään ammattikalastajille ja kalanviljelijöille kalasta Suomessa maksetut keskihinnat ilman arvonlisäveroa. Tilasto sisältää rannikkoalueelta pyydettyjen lajien sekä sisävesiltä pyydetyn muikun keskihinnat kuukausittain, alueittain ja kokoluokittain. Myös kasvatetun kirjolohen ja siian keskihinnat sisältyvät tilastoon. Lohen, taimenen, kirjolohen sekä siian hinnat esitetään peratuille kaloille, mutta muiden kalojen hinnat perkaamattomille kaloille.

Kalastettujen lajien keskihinnat kerätään kalaa ostavilta tukuilta, kasvatetun kalan keskihinnat tuottajilta. Hintoihin ei siten sisälly kalastajien suoramyyntistä saamia hintoja, jotka ovat hieman korkeampia kuin tukkujen maksamat hinnat.

Kalan tuottajahintatietoja tarvitaan kalatalouden alkutuotannon arvon määrittämiseen. Tietoja käytetään muun muassa taloudellisissa seurannoissa ja tutkimuksissa.

Silakan hinta

Valtaosa ammattikalastuksen on silakkaa tai kilohailia. Noin kaksi kolmasosaa Suomeen puretusta silakka- tai kilohailisaaliista käytetään turkistarhoilla eläinten rehuna. Rehuksi menevän teollisuussilakan reaalihintana oli 2000-luvun alkuvuosina pitkään noin kymmenen sentin tuntumassa kilolta. 2010-luvun puolella sen hinta nousi noin 20 senttiin kilolta poikkeuksellisen korkean kysynnän takia. Viime vuoden loppupuolella hinta kuitenkin kääntyi laskuun turkistarhojen kysynnän vähetessä. Kilohailista maksettu keskihinta on ollut lähellä teollisuussilakan hintaa.

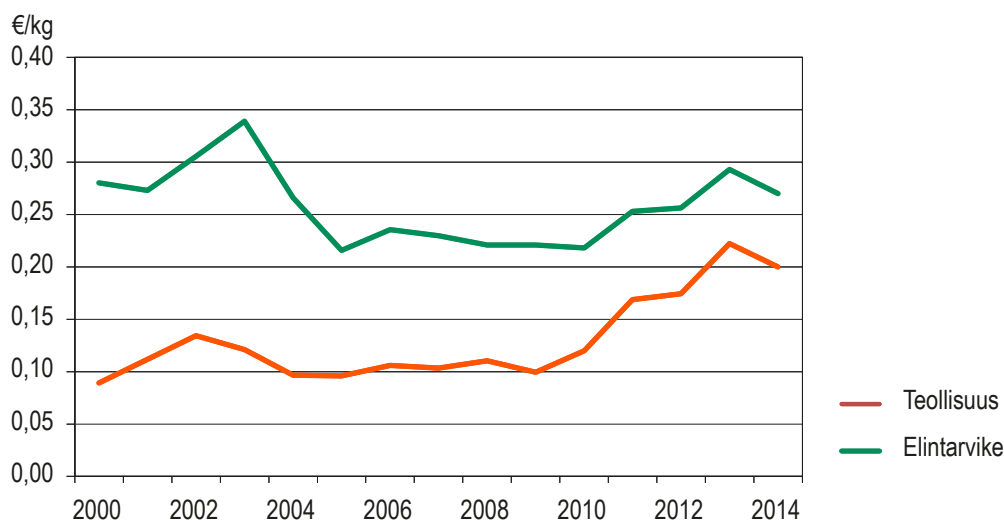
Elintarvikkeeksi menevän silakan keskihinta on viime vuosina ollut 25 - 30 senttiä kilolta. Hintaero teollisuussilakkaan on kaventunut viime vuosina. Elintarvikesilakan hinta riippuu kalan koosta ja käyttötarkoituksesta. Parasta hintaa maksetaan isoimmista silakoista. Niitä käytetään pääosin jalostuksen raaka-aineeksi savustukseen ja fileointiin. Vientiin menee pääosin kokoluokkiin 1, 2 tai 3 kuuluvaa pienikokoista silakkaa. Isokokoisempia silakoita on käytetty savustukseen tai fileointiin.

Muiden kalastettujen lajien hinnat

Muita merkittäviä saalislajeja merialueella ovat siika, ahven, kuha ja hauki. Sisävesillä ammattikalastajien ylivoimaisesti tärkein saalislaji on muikku. Kuhan ja ahvenen hinta on ollut nousussa, vaikka kuhan hinta välillä notkahtikin tarjonnan kasvaessa. Lohen tuottajahinta on heilahdellut jyrkästi viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Elintarvike- ja teollisuussilakan reaalihintana vuosina 2000 - 2014

Kasvatetun kalan hinta

Suomessa kasvatettu kala on valtaosaltaan kirjo-lohta. Lisäksi kasvatetaan jonkin verran siikaa sekä vähäisemmässä määrin muita lajeja kuten taimenta ja nieriää. Tuottajat ovat saaneet kasvattamastaan kirjo-lohasta noin 3-4 euron kilohintaa. Kasvatetusta siista saatu keskimääräinen kilohinta on vaihdellut noin seitsemän ja kymmenen euron välillä.

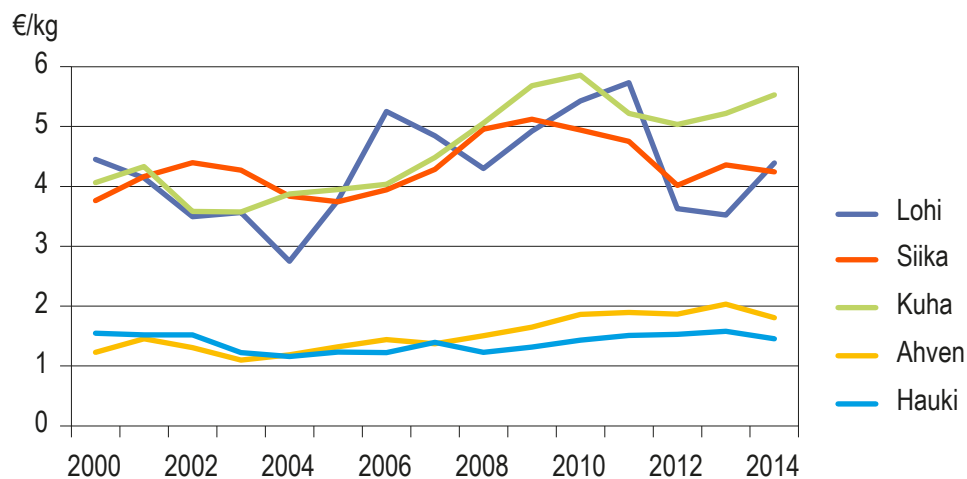
Tuontilohen hinta vaikuttaa laajasti

Setälän ym. (2003) selvitysten mukaan lohikalat kilpailevat markkinoilla keskenään. Kotimaisen kirjo-lohen hinta määräytyy tuodun lohikalan hinnan ja oman tarjonnan perusteella. Tuontilohen hinnalla on vaikutusta myös myös kalastetun kalan hintaan.

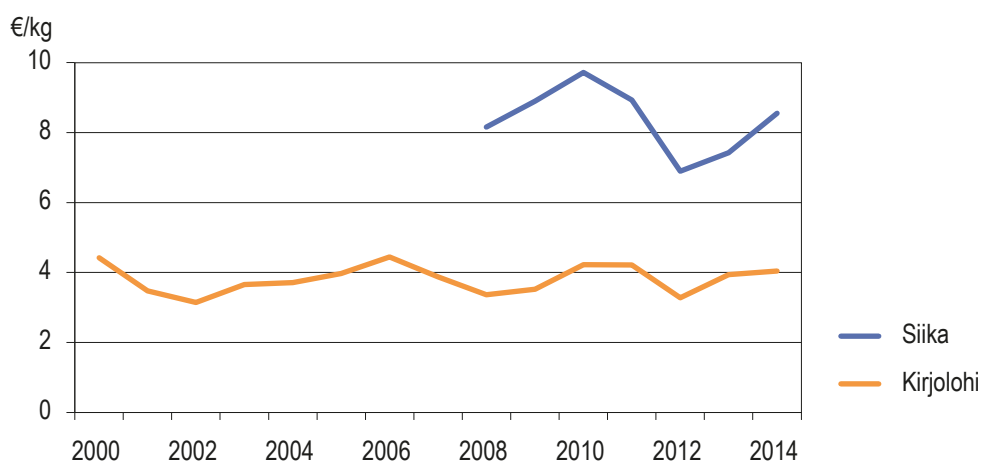
Lue lisää tutkimuksesta:

<http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti273.pdf>

Tärkeimpien kalalajien reaalihintana vuosina 2000 - 2014

Kasvatetun kirjolohen ja siian reaalihinta vuosina 2000 - 2014

Kalan ulkomaankauppa

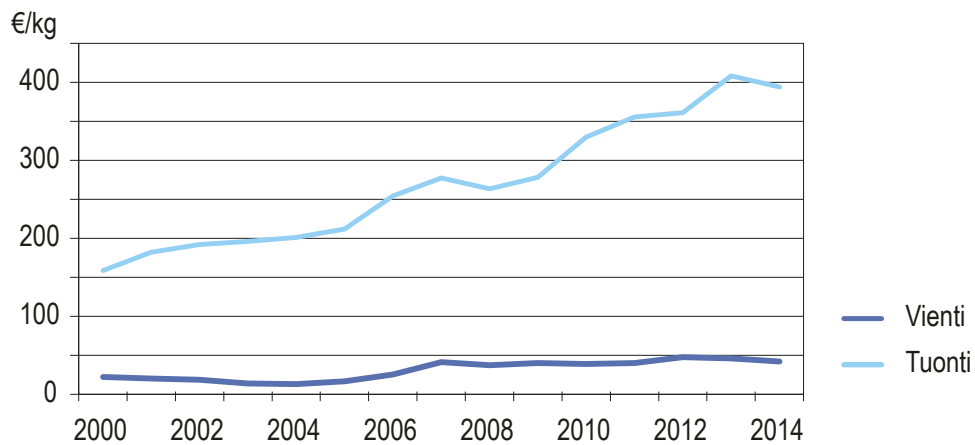
Kalan ulkomaankauppa -tilastossa esitetään kalan ja kalavalmisteiden ulkomaankaupan arvo ja määrä tuoteryhmittäin ja maittain. Tilasto sisältää sekä ihmisravinnoksi tarkoitettua muuhun tarkoitukseen käytetyn kalan ulkomaankaupan. Kalaan ja kalatuotteisiin sisällytetään myös mäti, äyriäiset ja nilviäiset. Tilasto perustuu Tullihallituksen keräämiin tuonti- ja vientitietoihin.

Suomeen tuotiin 116 miljoonaa kiloa kalaa ja kalatuotteita vuonna 2014. Tuontimäärä oli sama kuin edellisvuonna. Tuonnin arvo sen sijaan pieneni hieman, 394 miljoonaan euroon, mikä oli kahdeksan miljoonaa euroa pienempi kuin vuonna 2013.

Kala- ja kalatuotteiden viennin ja tuonnin arvo vuosina 2000 - 2014

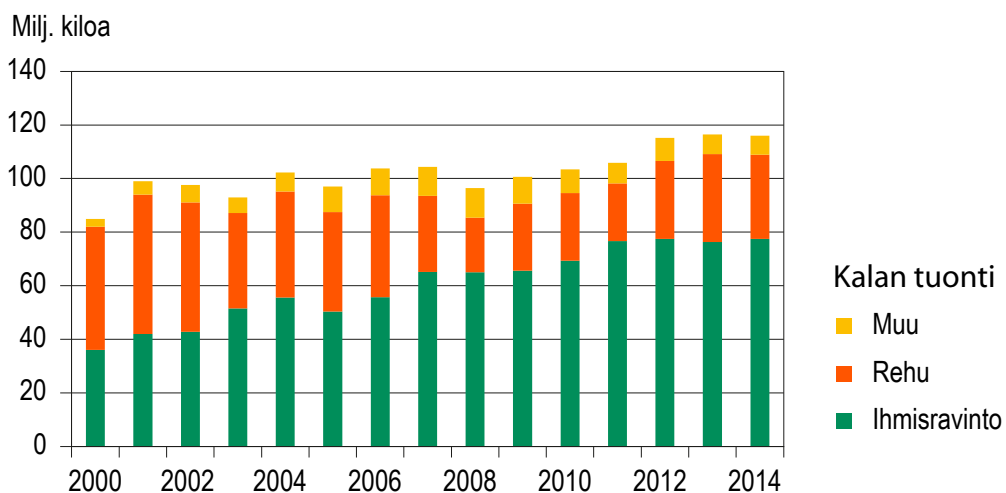

Tuonnin määrästä 67 prosenttia ja arvosta 92 prosenttia oli elintarvikkeeksi tuotua kalaa tai kalatuotteita. Elintarvikkeeksi tuodun kalan ja kalatuotteiden määrä oli 77 miljoonaa kiloa, rehukalaa tuotiin 31 miljoonaa kiloa ja muita kalatuotteita seitsemän miljoonaa kiloa.

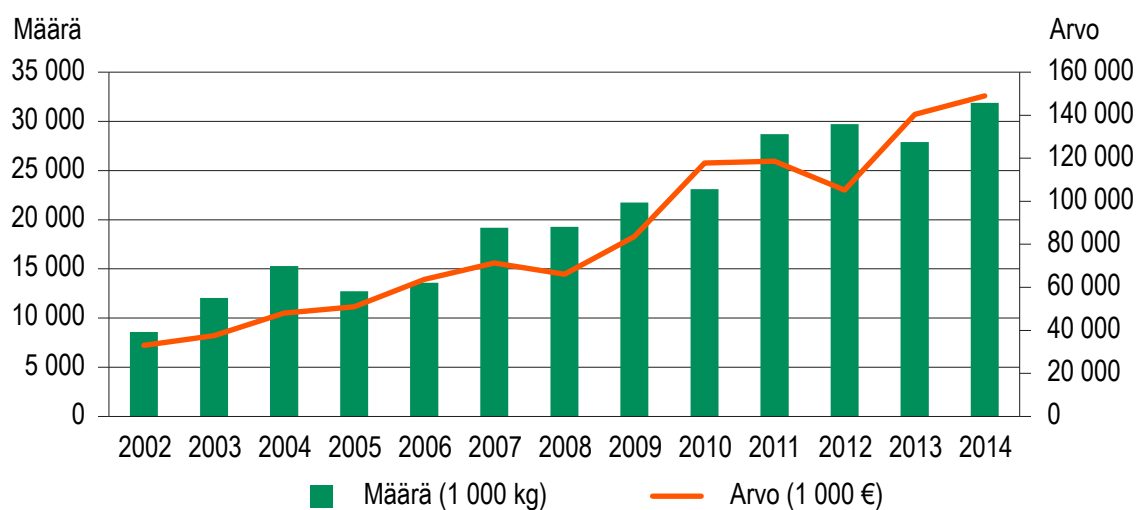
Elintarvikkeeksi tuodun kalan ja kalatuotteiden määrä oli miljoona kiloa ja arvo kuusi miljoonaa euroa edellisvuotta pienempi. Rehukalan tuontimäärä pieneni yli miljoonalla kilolla ja arvo yli kahdella miljoonalla eurolla, 16 miljoonaan euroon.

Kalan tuonnin ja viennin määrä

Tuoreen lohien tuonti Suomeen vuosina 2002 - 2014

Tärkein tuontimaa Norja

Tärkeimmät kalan ja kalatuotteiden tuontimaat olivat Norja (186,2 milj. euroa), Ruotsi (65,9 milj. euroa), Tanska (32,4 milj. euroa) ja Viro (20,6 milj. euroa). Tuonnin kokonaismäärästä yli puolet (62 miljoonaa kiloa) tuli Norjasta.

Tärkeimmät Norjasta tuodut kalatuotteet olivat tuore kokonainen merilohi (32 miljoonaa kiloa), katkaravut, sillivalmisteet ja säilykkeet sekä kalarasvat ja öljyt sekä kalajäte. Ruotsista tuotiin kalaa ja kalatuotteita lähes 17 miljoonaa kiloa, erityisesti tuoretta kirjolohta (8,8 milj. kg), kalavalmisteita ja säilykkeitä sekä tuoretta silakkaa.

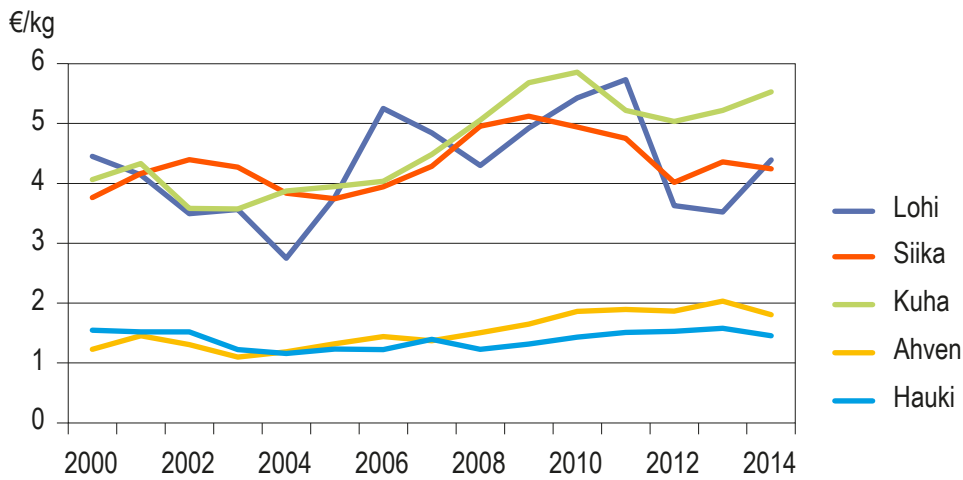
Tuonnin määrä Tanskasta oli 11,8 miljoonaa kiloa. Tanskasta tuotiin mm. kalavalmisteita ja säilykkeitä, pakastettua kokonaista kalaa, pakastettuja kalafileitä, mätituotteita ja äyriäisiä, kalajauhoa sekä kalarasvoja ja öljyjä. Thaimaasta tuotiin pääasiassa tonnikalavalmisteita ja säilykkeitä

Viennin määrä kasvoi, arvo pienentyi

Suomesta vietiin kalaa ja kalatuotteita 65,8 miljoonaa kiloa vuonna 2014. Viennin määrä kasvoi neljällä miljoonalla kilolla edellisvuodesta. Viennin arvo, vajaa 42 miljoonaa euroa, oli kuitenkin yli kolme miljoonaa euroa pienempi kuin vuonna 2013.

Tuoreen ja pakastetun silakan vienti Suomesta vuosina 2002 - 2014

Vienti Venäjälle supistui, Tanskaan kasvoi

Tärkeimmät kalan ja kalatuotteiden vientimaat olivat Viro (23,0 milj. euroa), Tanska (6,9 milj. euroa), Venäjä (5,5 milj. euroa) ja Ruotsi (2,7 milj. euroa). Vienti Viroon kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna neljällä miljoonalla eurolla. Tanskaan vietyjen kalan ja kalatuotteiden arvo pysyi samalla tasolla kuin vuonna 2013, mutta vienti Venäjälle supistui 3,6 miljoonalle eurolla ja vienti Ruotsiin 3,2 miljoonalla eurolla.

Tärkeimmät vientituotteet Suomesta olivat tuore kirjolohi ja lohi, tuore ja pakastettu silakka ja kilohaili, suolatut tai savustetut lohet, mäti ja mätituotteet sekä rehukala. Tanskaan vietiin tuoretta kokonaista silakkaa 20,0 miljoonaa kiloa, mikä on lähes kaksinkertainen määrä edelliseen vuoteen verrattuna. Sen

lisäksi Tanskaan vietiin uutena tuotteena pakastettua kokonaista silakkaa 2,3 miljoonaa kiloa. Pakastettua kokonaista silakkaa ja kilohailia vietiin Venäjälle 10,3 miljoonaa kiloa, mikä oli kolmasosan vähemmän kuin vuonna 2013. Viroon viedyn pakastetun silakan ja kilohailin määrä pieneni kymmenen prosenttia 8,5 miljoonaan kiloon.

Lähes puolet viennistä lohikaloja

Suomen kalan vienti on monipuolistunut. Aiemmin vietiin pääasiassa mätiä ja silakkaa. Nykyisin lähes puolet viennistä on lohikaloja. Merkittävä osa lohesta palautuu takaisin kotimarkkinoille fileinä tai pidemmälle jalostettuina tuotteina. Sillisäilykkeiden vienti on romahtanut. Pakastettua silakkaa on viety Venäjälle ja tuoretta silakkaa Tanskaan ja Viroon. Vuoden 2014 elokuussa Venäjän vienti tyrehtyi tuontikieltojen vuoksi ja vienti on tämän jälkeen ollut pääasiassa teollisuuskalaa Tanskaan.

Kotimaisen kirjolohen hinta määräytyy tuodun lohikalan hinnan ja oman tarjonnan perusteella.

SISÄLTÖ

**Sirpa Karppinen, Jaana Kyyrä, Aarre Peltola, Esa Uotila,
Jukka Torvelainen, Eija Nylander, Leena Forsman ja Pentti Moilanen, Luke**

TAITTO & TOIMITUS

Irene Murtovaara ja Sanna Kettunen, Luke

VALOKUVAT

Luken kuvapankki

Erkki Oksanen, Luke

Irene Murtovaara, Luke

Pro Kalan ja Suomen Ammattikalastajaliiton kuvapankki

luke.fi

Luonnonvarakeskus (Luke)
Viikinkaari 4
00790 HELSINKI
Puhelinvaihte 0295 300 300
etunimi.sukunimi@luke.fi
www.luke.fi

HINTATILASTOT

Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus
ISSN 2342-7639 (verkkójulkaisu)